

ONİKİŞUBAT RAM

Hayat Rehberiniz

*“Öğrenilmesi gereken ilk dil
tatlı dildir.”*

Bariş Manço

**DİL VE KONUŞMA
PROBLEMLERİ**

SAYI 7, 2024

ONİKİŞUBAT RAM |

Onikişubat Rehberlik ve Araştırma
Merkezi Dergisi

**Onikişubat RAM Adına
İmtiyaz Sahibi**
İbrahim UZUN

Yayın Koordinatörü
Ersin KÜÇÜK

Grafik Tasarım ve İçerik
Murat CEYLAN

Yayın Kurulu

Ersin KÜÇÜK

Tuğba ÖZTÜRK

Fatih KILIÇKARA

Hatice Aybekühan UYUMAZ

Melike SERT

Murat CEYLAN

Medeni YAPRAK

twitter.com/onikisubatram

[instagram.com/onikisubatram](https://www.instagram.com/onikisubatram)

Onikişubat RAM

<https://onikisubatram.meb.k12.tr>

Adres:

Necip Fazıl Mah. Kadir Paşa Bul. No 3
İç Kapı No 1 ONİKİŞUBAT / KAHRAMANMARAŞ

E-posta:

onikisubatram@gmail.com

TELEFON

(344) 216 1660

İçindekiler

1 Önsöz

2 Dil Konuşma Bozukluğu
Nedir?

4 Çocuklarda Dil Gecikmesi
ve Dil Bozuklukları

5 Normal Dil ve Konuşma
Gelişimi

6 Dil ve Konuşmanın Gelişim
Süreci

7 Geçici Bir Gecikme mi,
Yoksa Bir Bozukluk mu?

9 Dil Gecikmesi ve Erken
Müdahalenin Önemi

11 Erken Müdahale Yöntemleri

12 Evde Dil Gelişimini
Desteklemenin Yolları

13 Günlük Konuşmalar ve
Dil Etkileşimi

14 Şarkılar ve Tekerlemeler

15 Nesnelere ve Resimleri
Adlandırma

19 Konuşma Becerisini
Desteklemek için Sabır ve Teşvik

20 Kaynakça

ÖNSÖZ

Dili kullanabilmek ve konuşabilmek insan yetilerinden biridir. İzlemek ve taklit etmek bu sürecin temelini oluşturmaktadır. Dili kullanabilmek doğuştan gelen bir yetenektir ancak ortaya çıkarmak ve dili kullanabilmek için çevreye ihtiyaç vardır. Bu durum dil konuşma becerisi üzerinde genetik faktörlerin yanı sıra çevresel faktörlerin etkisini yadsınamayacak şekilde önemli kılmaktadır.

Onikişubat Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) Dil-Konuşma Birimi olarak günümüzün yaygın problemleri arasında görülen dil ve konuşma güçlüğüne dair ana hatları ile bilmeniz gerektiğini düşündüğümüz ne varsa bu çalışmamızın içeriğinde sunmaya çalıştık. Bu kapsamda “Dil konuşma bozukluğu nedir, Dil konuşma bozukluğunun nedenleri nelerdir, Dil konuşma bozukluğu türleri nelerdir, Çocuklarda dil gecikmesi ve bozuklukları, Dil konuşmada erken müdahale süreci, Erken müdahale türleri, Evde dil gelişimini desteklemenin yolları, Dil konuşmaya yönelik aile ve öğretmene yönelik öneriler, Konuşma becerisini desteklemek için sabır ve teşvik başlıklarına yer verilmiştir.

Başta Murat CEYLAN olmak üzere Emek veren tüm psikolojik danışman arkadaşlarımızın ellerine ve yüreğine sağlık diyerek güzel okumalar dilerim. Yapılan bu çalışmanın dil konuşma gelişimine katkı sağlaması dileğiyle...

İbrahim UZUN
Merkez Müdürü

DİL VE KONUŞMA BOZUKLUĞU

Dil; insanların duygu, düşünce ve isteklerini anlatmak için kullandıkları ses ya da işaretler sistemidir.

Konuşma; kişinin düşüncelerini ve duygularını konuşma sesleriyle ifade etme yeteneğidir

Dil ve konuşma bozuklukları, kişinin konuşulanları anlama ve kendini ifade etme becerilerinden birinde ya da her ikisinde görülen sorunları ifade eder.

Dil ve Konuşma Bozuklukları Türleri Nelerdir?

Dil ve konuşma bozuklukları, bireyin ifadeleri anlama ve düşündüklerini, hissettiklerini kısacası kendini ifade etmekte yaşadığı sorunları ortaya koyar. Dil ve konuşma birbirinden farklı iki alandır. Dil, örgütlü bir şekilde kullanmak üzere anlaştığımız iletişim modelidir; konuşma ise bunun sözlü bir şekilde ifade edimidir.

Dolayısıyla dil bozukluğu, kişinin kendini ifade ederken doğru yapıda cümle kuramama ya da bu konuda bir zorluk yaşamasıdır. Konuşma bozukluğu ise bireyin kelimeleri ya da cümleleri anlaşılır bir şekilde telaffuz edememesi, tonlamasını uygun bir şekilde gerçekleştirememesi, ses düzeyini ayarlayamaması ya da kekemelik gibi akıcı bir şekilde konuşamaması olarak tanımlanabilir.

Dil ve konuşma bozuklukları türleri oldukça fazladır. Birçok farklı kategoride bozukluk kendini gösterebilir. Bunlara kısaca değinecek olursak...

ARTİKÜLASYON BOZUKLUĞU

Artikülasyon; dil, dudak, alt çene, dişler ve damağın işbirliği halinde çalışarak anlamlı oral semboller oluşturma süreci olarak tanımlanmıştır.

Artikülasyon bozukluğu problemine sahip çocuklar, kendi dillerindeki konuşma seslerinin üretiminde güçlük çekmektedirler. Çocuklarda en sık karşılaşılan dil ve konuşma bozukluğu artikülasyon bozukluğudur.

Artikülasyon Örnekleri

Sesin değiştirilmesi: Abla-Abya
Sesin düşürülmesi: Sevdim-Sedim
Ses ekleme: Erik-Herik

AKICI KONUŞMA BOZUKLUĞU

Konuşma akıcılığının, ritminin ve hızının etkilendiği konuşma sorunudur.

Kekemelik: konuşmanın akıcılığında görülen, normalin üstünde sıklıkta ve uzunlukta engellerdir. Ses tekrarları duraksamalarla beraber tekrar eden beden hareketleriyle de kendini gösterir. Şiddeti değişkenlik gösterebilir.

Takipemi(Cluttering): Takipemide bireyin hızlı ve bozuk bir konuşması vardır. Takipemi sorunu olanların konuşmaları; karmaşık, hızlı, düzensizdir ve sesler zayıf bir şekilde söylendiğinden güç anlaşılır.

SESTE BOZUKLUK

Seste şiddet, kalite ya da perde gibi sebeplerden dolayı konuşmanın olumsuz yönde etkilendiği durumdur.

YUTMA BOZUKLUKLARI

Nörolojik sebeplerden kaynaklı olarak ortaya çıkmaktadır. Yutma eyleminde farklı aşamalarda sorunlar meydana gelmektedir.

ÇOCUKLARDA DİL GECİKMESİ VE DİL BOZUKLUKLARI

Dil ve konuşma birbirinden farklıdır. Dil, insanların birbirleriyle duygu ve düşüncelerini paylaşmak amacıyla kullandığı ortak kurallar sistemidir. Bir dil, yalnızca konuşma dilini akla getirmemelidir; yazı ve işaret kullanımı da bir dildir. Konuşma ise bu duygu ve düşünceleri içeren kuralların gerekli organlar yardımıyla fiziksel olarak üretildiği sistemdir.

Bir çocuk duygu ve düşüncelerini aktarmak için gerekli dil bilgisine sahip olabilir fakat konuşma organları (dil, dudak vb.) işlevini gerektiği şekilde yerine getiremediğinden konuşamayabilir. Diğer yandan, başka bir çocuk konuşma organları işlevini kusursuz yerine getirdiği halde dil gelişimindeki bir aksaklık nedeniyle konuşamayabilir ya da her ikisi de aynı anda görülebilir.

Bir çocuk eğer başkalarının söylediklerini anlamakta (**alıcı dil**) veya duygularını, düşüncelerini yeterli düzeyde sözel olarak aktarmakta (**ifade edici dil**) güçlük yaşıyorsa o zaman bu bir dil bozukluğudur.

Diğer yandan eğer bir çocuk konuşma seslerini doğru veya akıcı bir şekilde üretmekte zorluk yaşıyorsa o zaman bu bir konuşma bozukluğudur. Dil ve konuşma sorunları çocuklarda birbirinden ayrı olarak veya birlikte de görülebilmektedir.

NORMAL DİL VE KONUŞMA GELİŞİMİ

Bir zamanlar bilim adamları ve anne-babalar, çocuğun dil ve konuşmayı öğrenme sürecinin ilk on ile on sekizinci aylarda, yani, ilk sözcüklerin üretildiği zaman başladığını düşünüyorlardı. Araştırmacılar yapılan çalışmalarla bu sürecin başlangıcının aslında çok daha erken olduğunu ortaya koymuşlardır.

Bebeğin işitme sistemi, hamileliğin son üç ayında iyice gelişmektedir ve ana rahminde pek çok sesi duymaya başlar. Bebek kendi anadiline ait vurgularla ve amniyo sıvısı yoluyla kendisine ulaşan annesinin sesiyle de çok ilgilidir. Bu şekilde, konuşma ritimleri, doğduğunda çocuğun beynine yerleşmiş olur.

Doğumdan sonra bebekler konuşmalarını sağlayacak organları henüz zihinsel ya da fiziksel olarak denetleyemese de, çoğu zamanlarını annelerinin sesini dinleyerek geçirir ve dil ile ilgili her türlü bilgiyi kaydederler. Aslında bebekler ilk sözcüklerini söylemeden çok önce farklı istekler için farklı ağlama tonları, gülme ve agulama gibi pek çok iletişim yolunu kullanabilmektedirler.

Bebeğinizle ilk iletişim, onun dili anlaması veya kullanmasından çok önce başlar. Bebeğiniz, beslenme ya da alt değiştirme sırasında sesinize tekme atarak ya da agulayarak tepki verir. Olumlu duygularını size gülümseyerek olumsuzları ise ağlayarak anlatır. İlk anlamlı sözcüklerini üretirken bile karşıdaki kişinin anlaması için el işaretleriyle bunlara eşlik eder. Anne babalar ise bu tepkileri kısa sürede çözümleyerek bunlara yanıt verir ve böylece iletişimi zenginleştirir.

DİL VE KONUŞMANIN GELİŞİM SÜRECİ

Agulamak, gülmek ve anlamsız sesler çıkarmak bebeklerin ilk konuşma girişimleridir. İlk yaşlarının sonlarına doğru anlamlı konuşma benzeri sesler çıkarırlar. İlk anlamlı sözcükler on ikinci aydan sonra üreilmeye başlar. Bu noktada bireysel farklılıklar olabilmektedir: bazı bebekler anlamlı sesler çıkarmak için sürekli çabalarken bazıları buna hazır olana kadar bekleyebilirler. On sekizinci aydan sonra bebeklerin yeni sözcük öğrenme süreçleri oldukça hızlanır ve bir haftada bile büyük değişimler görülebilir.

Bu dönem çocukların sözcük dağarcıklarının hızlıca geliştiği dönemdir fakat bir dili öğrenmek tek tek kelimeleri üretmekten fazlasını gerektirir. Sözcükleri birleştirerek, yerlerini değiştirerek belirli hece veya sesler ekleyerek vb. kuralları kullanarak farklı anlamlar üretebilmek gerekir, bu dilbilgisidir. Çocuklar 2 yaşından önce dilbilgisini sözcüklerle birlikte jest-mimik gibi işaretleri kullanarak gerçekleştirmektedir. 2 yaş civarı çocuklar sözcükleri birleştirerek farklı anlamlar oluşturmak için işaretleri azaltarak dilbilgisel kurallardan faydalanmaya başlarlar.

İki buçuk yaşından sonra sözcük dağarcıkları hızla gelişmekte, ürettikleri cümleler anlamsal ve dilbilgisel açıdan zenginleşmektedir. 4-5 yaşına gelindiğinde artık çocuklar bir yetişkine isteklerini, ihtiyaçlarını, ilgilerini uzun ve karmaşık cümlelerle zorlanmadan ifade edebilmekte ve çevresinde duyduğu şeylerin çoğunu rahatlıkla anlayabilmektedir.

ÇOCUĞUMUN YAŞADIĞI GEÇİCİ BİR GECİKME Mİ, YOKSA BİR BOZUKLUK MU?

Çocuklar bazı becerilerde yaşitlarına göre geri kalabilir; bunu kısa sürede toparlayabilir hatta daha da iyi olabilirler. Bir çocukta yürüme, yemek yeme, tuvaletini karşılama gibi becerileri normal gelişirken konuşması gecikebilir.

Tüm çocukların genel kabul görmüş aynı veya benzer gelişim aşamaları vardır; bunun yanında, bazı çocukların kendine özgü bir gelişim zamanlaması olabilir ve konuşmaya yaşitlarından biraz erken veya geç başlayabilir. Ebeveynler oldukça iyi gözlemcidirler, çocuklarının davranışlarını oldukça dikkatli şekilde gözlemlemektedirler. Aynı zamanda ebeveynler çevrelerinde normal gelişim gösteren diğer çocukların gelişimleri hakkında da fikir sahibidirler.

İşte ebeveynler çocuklarında herhangi bir şeyden şüphelendiklerinde çocuklarının performansını diğer çocuklarla karşılaştırırlar ve çoğunlukla doğru zamanda bir şeylerin yolunda gitmediğinin de farkına varırlar ve doğal olarak endişelenirler ve önce en yakınlarına daha sonra en yakınlarındaki uzmana danışarak aydınlanmak isterler :

- Çocuğum hala konuşmuyor.
- Çocuğum kendini farklı şekilde ifade ediyor.
- Çocuğumun söyledikleri kolaylıkla anlaşılmıyor...

Aileler ya da bu konuda uzman olmayan tarafından ayrımına varılması güç nokta çocuğun konuşmasının gecikmiş mi yoksa bir dil veya konuşma bozukluğu mu olduğu ve bunlardan öte bu sorunu kendi başına aşıp aşamayacağıdır.

Dil ve konuşma bozuklukları çocuk doktorlarının, psikologların ve çocuk gelişimcilerinin uzman oldukları ve uzman olmaları gereken bir konu değildir. Doktorunuz, çocuk psikoloğu veya okul öncesi öğretmeniz çocuğunuzun fiziksel gelişiminin normal olduğunu, işittiğini ve “baba, anne” gibi kelimeleri çıkartabildiğini, dolayısıyla, bir uzmana görünmeden 3 hatta 4 yaşına kadar beklemenizi tavsiye edebilir.

Farklı mesleklerden uzmanlar birçok çocuğun 2 yaşında konuşamayıp 3 yaşında akıcı bir şekilde konuşmaya başladığını bilirler ve bu nedenle gerçek bir sorun olduğunu görene kadar ailelerin endişeye kapılmamalarını isteyebilirler.

Bu düşünce biçimi ailelerin de “bekleyip görelim” tarzı bir yaklaşım sergilemelerine ve bu ailelerden çocukları yaşlılarıyla aynı gelişimi yakalayanların da benzer bir yaklaşımı kulaktan kulağa teskin edici bir tür halk inanışı şekline getirmelerine sebep olmaktadır:
“Konuşur daha bekleyin”
“Amcası/dayısı/teyzesi/kardeşi vb. de geç konuşmuştu”
...

Dil Gecikmesi ve Erken Müdahalenin Önemi

Dil gecikmesi, bir çocuğun dil ve konuşma becerilerinin, yaşlarına göre beklenen düzeyin altında gelişmesi durumudur. Bu çocuklar, kelimeleri öğrenmekte, cümle kurmakta veya başkalarıyla etkili iletişim kurmakta zorlanabilirler. Dil gecikmesi, konuşma, anlama veya her ikisini de içerebilir. Genellikle 2-3 yaş arasındaki çocuklarda fark edilir ve dil gelişimi, sosyal gelişim ve bilişsel işlevlerle yakından ilişkilidir.

Normal Dil Gelişimi Evreleri

Dil gecikmesini anlamak için, normal dil gelişimi evrelerini bilmek önemlidir:

- **0-6 ay:** Bebekler, sesleri fark etmeye ve agulama sesleri çıkarmaya başlar.
- **6-12 ay:** İlk kelimeler ve taklit sesler görülür. Genelde ilk kelime 12 aylık civarında söylenir.
- **12-18 ay:** Çocuklar 5-20 kelime kullanmaya başlar ve basit talimatları anlamaya başlarlar.
- **18-24 ay:** İki kelimeli cümleler kurmaya başlarlar ve kelime dağarcıkları hızla genişler.
- **2-3 yaş:** Çocuklar daha karmaşık cümleler kurar ve yaklaşık 200-300 kelimeyi kullanabilir hale gelirler.

Eğer çocuk bu evrelerde ciddi sapmalar gösteriyorsa, dil gecikmesinden şüphelenilebilir.

Erken Müdahalenin Önemi

Dil Gecikmesinde
Erken Müdahale
Neden Önemlidir?

Beynin Esnekliği: Erken yaşlar, beynin dil öğrenme becerisi açısından en esnek olduğu dönemdir. Çocuğa erken müdahale edilmesi, beyin gelişimi üzerinde pozitif etkiler yaratabilir.

0-5 yaş arası, dil öğrenme açısından kritik bir dönemdir.

Kalıcılığı Önleme: Dil gecikmesi, erken fark edilip tedavi edilmezse, ilerleyen yıllarda daha ciddi iletişim ve öğrenme sorunlarına yol açabilir. Dil ve konuşma sorunları, çocukların akademik başarılarını ve sosyal becerilerini de olumsuz etkileyebilir.

Erken Müdahale Yöntemleri

- **Dil ve Konuşma Terapisi**

Dil terapisi, gecikmenin önlenmesinde ve çocukların dil becerilerini geliştirmesinde oldukça etkilidir. Terapistler, çocukların konuşma becerilerini geliştirmek için oyunlar, egzersizler ve etkileşimli yöntemler kullanır.

- **Aile Destekli Müdahale**

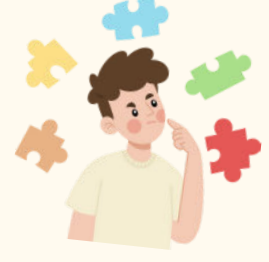
Ailelerin, çocukların dil gelişimine aktif olarak katılması önemlidir. Günlük hayatta çocuklarla sürekli konuşmak, hikayeler anlatmak, kelimeleri tekrar etmek gibi basit yöntemler dil becerilerini destekler.

- **Oyun Tabanlı Yaklaşımlar**

Oyun, çocukların dil becerilerini doğal yollarla geliştirmesine yardımcı olabilir. Çocuklara oyun oynarken doğru şekilde kelimeler öğretmek ve cümleler kurmalarını teşvik etmek önemli bir müdahale stratejisidir.

Evde Dil Gelişimini Desteklemenin Yolları

Kitap Okuma ve Hikaye Anlatımı

Kitap okumak, çocuğun kelime dağarcığını genişletmenin en etkili yollarından biridir. Çocuklara basit hikayeler anlatmak ve onlarla ilgili sorular sormak, dil becerilerini pekiştirir.

Günlük Konuşmalar

Ebeveynlerin çocuklarıyla sürekli konuşmaları dil gelişimini teşvik eder. Sade ve anlaşılır bir dille çocuklara günlük aktiviteler hakkında konuşmak kelime bilgisini artırır.

Müzik ve Şarkılar

Şarkılar ve ritmik oyunlar, çocukların dil becerilerini geliştirmeye yardımcı olur. Şarkılar yoluyla yeni kelimeler öğrenmek ve ritmik dil kalıplarını tanımak, dil gecikmesi yaşayan çocuklar için eğlenceli ve öğretici olabilir.

Günlük Konuşmalar ve Dil Etkileşimi

Günlük Etkinlikler Üzerinden Konuşmak:

Çocuğunuzla günlük aktiviteler hakkında konuşmak, dil gelişimini destekler. Yemek hazırlarken, yürüyüş yaparken ya da oyun oynarken, çevrenizdeki şeyleri açıklayın ve çocuğunuzla sohbet edin. Örneğin, "Şimdi elmayı kesiyoruz, elma kırmızı" gibi basit açıklamalar yapın.

İpucu: Çocuğunuzla soru-cevap şeklinde konuşmaya çalışın. Sorular sorarak onun konuşmaya katılmasını teşvik edin: "Sence bu ne renk?" veya "Bu arabayı nereye park edelim?" gibi.

Basit Talimatlar Verme:

Çocuğunuza basit talimatlar vererek ona yönergeleri takip etmeyi öğretebilirsiniz. "Topu getir." "Oyuncakları kutuya koy." gibi kısa ve basit cümlelerle çocuğun dil becerilerini geliştirebilirsiniz.

Şarkılar ve Tekerlemeler

Şarkı Söyleme

Şarkılar, dil gelişimi açısından ritim ve tekrar sağlayan mükemmel bir araçtır. Özellikle tekrarlayan şarkılar, çocukların yeni kelimeleri öğrenmesine ve cümle yapılarını kavramasına yardımcı olur.

İpucu: Çocuğunuzun sevdiği şarkıları birlikte söyleyebilir, ona şarkı sözlerini tekrar ettirebilirsiniz. Özellikle tekerlemeler ve basit ritmik şarkılar, dil gelişimi için faydalıdır.

Tekerlemeler

Tekerlemeler, çocukların dil becerilerini geliştirirken, ses farkındalığını da artırır. "Kırmızı balık gölde" veya "Mini mini bir kuş donmuştu" gibi klasik tekerlemeler, çocukların sesleri tanımasını ve cümle yapılarını öğrenmesini sağlar.

Nesneleri ve Resimleri Adlandırma

Nesneleri İsimlendirme: Çocuğunuzla oynarken veya günlük hayatta karşılaştığınız nesneleri adlandırın. Örneğin, oyuncaklarıyla oynarken her bir oyuncağın ismini söyleyin: "Bu bir araba" "Bu bir top" gibi.

İpucu: Nesneleri adlandırırken, farklı özellikleri de vurgulayabilirsiniz. "Bu büyük bir top" veya "Bu kırmızı bir araba" diyerek çocuğa daha fazla kelime öğretebilirsiniz.

Resimlere Bakma ve Adlandırma:

Kitaplar veya resimli kartlar kullanarak çocuğunuzun kelime dağarcığını genişletebilirsiniz. Resimlere bakarak "Bu nedir?" diye sorabilir ve çocuğun yanıtını teşvik edebilirsiniz. Eğer çocuk cevap vermekte zorlanıyorsa, doğru cevabı ona öğretebilir ve tekrar etmesini sağlayabilirsiniz.

Taklit Oyunları:

Taklit oyunları, çocukların dil becerilerini geliştirmek için çok etkilidir. Çocuklar ebeveynlerini ve çevresindekileri taklit ederken yeni kelimeler öğrenir ve bunları nasıl kullanacaklarını deneyimlerler.

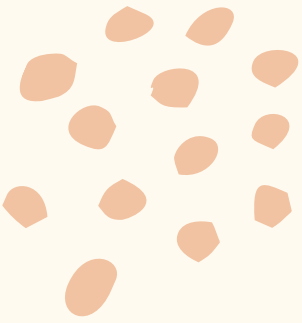
İpucu: Çocuğunuzla birlikte mutfakta yemek yapıyormuş gibi rol yapabilir veya markette alışveriş yapıyormuş gibi oynayabilirsiniz. Bu tür oyunlar, çocukların günlük yaşamla ilgili kelimeleri öğrenmelerine ve pratik yapmalarına yardımcı olur.

Oyuncaklarla Diyalog Kurma:

Oyuncak bebekler veya hayvan figürleriyle oynarken, onların sesinden konuşarak bir diyalog oluşturun.

Örneğin, "Bu küçük tavşan ne diyor?" diye sorabilir ve "Tavşan diyor ki, 'Merhaba!'" şeklinde bir konuşma başlatabilirsiniz.

Kelime Tekrarları ve Anlamlar:

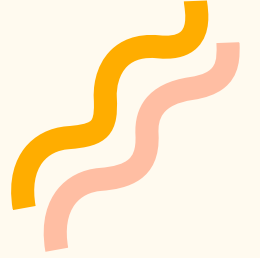
Kelimeleri sık sık tekrarlamak, çocukların bu kelimeleri anlamalarını ve öğrenmelerini sağlar.

Örneğin, çocuğunuza "Elma nerede?" diye sormadan önce elmayı göstererek açıklayın. Ardından elmanın adını farklı bağlamlarda kullanarak çocuğun bu kelimeyi öğrenmesini teşvik edin.

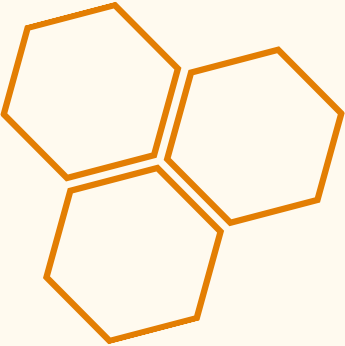
Eşya Saklama Oyunu:

Eşyaları saklayıp çocuğunuza "Bu top nereye saklandı?" gibi sorular sorarak çocuğunuzun nesnelere adlandırma becerisini geliştirebilirsiniz.

Duyusal Oyunlar: Çocuklar, duyuşal oyunlar yoluyla hem motor becerilerini hem de dil becerilerini geliştirebilirler. Oyun hamurları, su, kum gibi duyuşal materyallerle oynarken çocuklara bu materyallerin özelliklerini açıklarak (**örneğin**, Hamur yumuşak, Su ıslak) dil gelişimini destekleyebilirsiniz.

Hareketli Oyunlar: Çocuğunuzla birlikte "yakala ve getir" gibi oyunlar oynayarak hareket ve dil becerilerini birleştirebilirsiniz. **Örneğin**, topu attığınızda "Topu yakala!" veya "Bana getir!" gibi basit talimatlar vererek dil kullanımını teşvik edilebilir.

Konuşma Becerisini Desteklemek için Sabır ve Teşvik

Sabırlı Olmak:

Çocuğun konuşmasını teşvik ederken sabırlı olmak önemlidir. Onun konuşmaya çalışırken yanlış yapmasına izin verin ve olumlu yönde teşvik edin.

İpucu:

Çocuğunuz kelimeleri yanlış söylediğinde onu düzeltmek yerine doğru şekliyle tekrar edin.

Örneğin, "Wa-wa" dediğinde, "Evet, bu su!" diyerek doğru formu pekiştirin.

Olumlu Pekiştirme:

Çocuğunuz bir kelimeyi doğru söylediğinde veya cümle kurduğunda onu övün.

Bu, çocuğun dil öğrenimine olan motivasyonunu artıracaktır.

KAYNAKÇA

1. "The Late Talker: What to Do If Your Child Isn't Talking Yet" - Marilyn C. Agin, Lisa F. Geng, Malcolm Nicholl
  - Dil gecikmesi yaşıyan çocuklar için kapsamlı bir rehber sunan bu kitap, hem aileler hem de uzmanlar için pratik öneriler içerir.
2. "It Takes Two to Talk: A Practical Guide for Parents of Children with Language Delays" - Jan Pepper, Elaine Weitzman
  - Hanen Programı'nın temellerine dayanan bu kitap, çocukların dil gelişimini evde nasıl destekleyeceğinizi gösterir ve dil gecikmeleri için pratik stratejiler sunar.
3. "Childhood Speech, Language, and Listening Problems" - Patricia McAleer Hamaguchi
  - Dil ve konuşma problemleri yaşıyan çocukların ebeveynlerine yönelik yazılan bu kitap, konuşma bozukluklarının nedenleri, belirtileri ve müdahale yollarını açıklar.
4. "Speech and Language Difficulties in the Classroom" - Deirdre Martin
  - Öğretmenler ve eğitimciler için sınıfta dil ve konuşma bozukluğu yaşıyan çocukları anlamak ve desteklemek üzerine yazılmış kapsamlı bir kaynak.
5. "Developmental Language Disorders: An Overview" - Leonard, L. B. (2014)
  - Gelişimsel dil bozuklukları üzerine yapılan bu çalışma, dil gecikmelerinin nedenlerini ve tedavi yöntemlerini kapsamlı bir şekilde ele alır.
6. "Early Language Development and the Role of Family and Environmental Factors" - Hart, B., & Risley, T. R. (1995)
  - Bu makale, dil gelişiminde ailelerin ve çevresel faktörlerin önemini ele alarak, erken müdahalenin dil gelişimine etkisini tartışır.
7. Hanen Centre (hanen.org)

Aileler ve dil gecikmesi yaşıyan çocuklar için kapsamlı bilgi sunan bir merkezdir. Özellikle "It Takes Two to Talk" programı ile tanınır ve ebeveynlere yönelik dil geliştirme stratejileri sunar.